

SLOVENE

Uredništvo in tisk: Ljubljana
Kopitarjeva 6. Telefon 23.61-23.64
Mesečna naročnina 30 lit. - Čeb
rad Ljubljana 10.650 za naročnike
in 10.800 za tiskarstvo. Izkušene za
stopetve se oglašajo in Italije in
inozemstva: UPI & A. Milano
Rekopisov ne vračamo

Der Wehrmachtbericht im heutigen »Jutro«

Pred Stettinom so se zlomili močni napadi treh sovjetskih armad

Severno od Ratiborja je bila naša glavna bojna črta preložena naprej - Nov sovjetski napad na Küstrin - Zlom sovražnih napadov pri Trierju in Fraulauternu

Führerjev glavni stan, 9. III. DNB. Vrhov. poveljstvo oboroženih sil javlja: Na Madžarskem so vrle lastne bojne skupine na obeh straneh Blatnega jezera v globoko razčlenjeno sovražno glavno bojno polje ter vrgle Sovjete iz več močno utrjenih odsekov, ki so jih pa obdržali napram številnim napadom novo dovedenih boljševiških sil.

V Slovaškem Rudogorju so obdržale naše zaščitnice v žilavem obrambnem boju dolinsko ožino okoli Zvolena proti vztrajno močnemu sovražnemu pritisku. Na obeh straneh Visoke Tatre so bili razbiti boljševiški ogledniški sunki.

Grenadirji in lovci so vdrli severno od Ratiborja v sovjetske pripravljane položaje ter so kljub žilavemu odporu preložili našo glavno bojno črto naprej.

Sovražnik je pričel z juga in severa po močni topniški predpripravi ponovno z napadom na Küstrin.

Na zunanji obrambni zoni predmostja Stettin so se v težkih, za sovražnika izgub polnih bojih zlomili vztrajno močni napadi neke boljševiške oklepniške in dveh pehotnih armad. Nemške pomorske sile so z dobrim uspehom podpirale težke obrambne bitke vojske ob Stettiner Haffu.

V žarišču velike obrambne bitke v vzhodni Prusiji so vdrli sovražni oklepniški oddelki kljub našemu zagrinjenemu odporu v naše položaje med Behrentom in pruskim Stargardom ter napredovale proti severu. Njihove osti so bile zaustavljene med Korthaus-Schönneckom, preko 50 sovjetskih oklepnikov pa je bilo uničenih na tem področju.

V Kurlandiji se bore naši oddelki vzhodno od Fraenburga v

uspešnem obrambnem boju proti prebijalnim poskusom sovjetskih sil, ki jih podpirajo močne sile borbenih letalcev.

Zaščitne ladje neke lastne spremeljave so sestrelile v sodelovanju z lovskimi letalci pred norveško zapadno obalo 6 napadajočih sovražnih letal, 5 nadaljnjih pa so sestrelile letalsko-obrambne sile nemške mornarice nad Nemškim zalivom.

Ob spodnji Renu so tudi večeraj odbile naše čete v junaškem zadržanju močne sovražne napade na področju pri Xantenu. Na ostalih boljševiških predmostja pri Weselu je sovražnik po skromnem napredovanju obšel v našem ognju in izgubil številne oklepnike.

Na odseku Köln so potisnili Amerikanci naše sile na vzhodno obalo Renu nazaj, medtem ko jim audi bonnska posadka v razvalinah mesta ogrožen odpor. V trikutu Rhein-Mosel so sovražni oklepniški predvsem napredovali proti spodnjemu teku reke Mosel. Med reko Ahr in zapadnim Eifelom se bore naše čete v težkih obrambnih bojih proti sovražnim oddelkom, ki prodirajo predvsem z zapada.

Sovražnik, ki je napadal vzhodno in južno od Trierja, kakor tudi pri Fraulauternu, je obšel v našem ognju.

Iz Italije ne javljajo o nobenih večjih bojih. Severnoameriški strahovalni letalci so odvrgli podnevi bombe na mesta v rensko-mainem področju, kakor tudi na rensko-westfalskem in jugovzhodno-nemškem področju. Hamburg in Kassel sta bila ponoči cilj britanskih strahovalnih napadov.

Povračilni ogenj na London traja nadalje.

»Trenutek, ki prinaša preokret«

Berlin, 9. marca. Reichminister dr. Goebbels je naslovil svoj najnovejši uvodnik v tedniku »Das Reich«: »Trenutek, ki prinaša preokret«. V njem navaja duhovne činitele onih sil, ki so končno odločilne za izhod vojne. V tej zvezi priha do ugotovitve, da igra v vojni ne predviden dogodek, ki ga sestavljajo v glavnem sile, ki jih ni možno naprej določiti in duša, najmanj enako veliko vlogo, kakor realni faktorji vojnega vodstva. V odnosu na narodno silo ima nemški narod napram svojem sovražniku, tako piše dr. Goebbels, premoč, ki je oni nikakor ne morejo izenačiti. Ta premoč pa bo lahko uspešno posegla v tok dogodkov šele po govtovi dobi. To obdobje morajo Nemci pričakati, tudi za celo številnih žrtev. Kajti ta čas bo prinesel končen preokret vojne.

Dr. Goebbels izvaja v posameznem v članku med drugim naslednje:

»Izkušnja uči, da človeku ni dovoljeno razprejati ali špekulirati o potrebi vojne. Ta se pojavi v onem trenutku, ko je potrebno z vso silo naravnega dogodka ter se konča večinska popolnoma nenadana z najbolj divjim izbruhom sil. Ta ura prinaša blagoslov narodu, ki hočejo v zgodovini kaj pomeniti. Ti se morajo v vseh kritičnih položajih vojne pripraviti, da ne mine ta ura neziskorščena. Kdor ob koncu vojne, četudi krvavec iz tisoč ran, stoji na bojnem polju ter ne leži pod nogami svojih sovražnikov, ta bo vedno in povsod zmagovalc.

Naš narod je v vseh kritičnih situacijah te vojne vedel vedno natanko, kako se mora zadržati ter se je na ta način otresel vseh nevarnosti. To je dokaz za višino njegove politične morale in življenjske spretnosti, ki zahteva od človeka, da je dosegel vsakemu položaju. Dejstvo, da tega naši sovražniki ne morejo in ne bodo razumeli, kaže bolj kot vse drugo, da precejnujejo nemški narod popolnoma napačno.

Borbe na boljševiški bodo ostale do konca vojne tekoče. Nikakor ni domnevati, da bi se pojavilo kadar koli popolno otrpjenje. Vsaka stranka, ki se bori, bo do zadnje ure te borbe poizkušala, da si pripori končno zmago. Ugotovitev, da je vojna že prekoračila svoj višek, nikakor ne izrazi, da bo odselej popustila intenziteta vojne. Nasprotno, ravno sedaj v zadnjem stadiju bo vojna vodila do furioza delovanja vseh orožij ter nedavno in neposredno popolnoma ohromela. Zaključno kolo bo tudi odločilno kolo. Kdaj pa bo prišlo to odločilno kolo, tega ne more nihče prerokovati. To zavisi od mnogih nepredvidljivih dogodkov. Razen tega pa je sovražna koalicija sestavljena tako heterogeno, da ni možno povedati naprej, kako bo reagirala v tem ali onem primeru. Vojna je v teku 5 letnega trajanja doživela različne spremembe. Ravno zato, ker zahteva ta vojna tako visoke žrtve od narodov, ki so v vojni udeleženi, se zdi tem bolj potrebno, da se ji postavi za osnovo ostro začrtan spor, ki bi imel poleg prebijalne sile v svetovni javnosti tudi

Moskva proti grški vladi

Zeneva, 9. marca. Dočim je vodil Kremelj doslej boljševiški prevrat v Grčiji bolj »neuradno«, pa se je pokazalo, da dni sovjetske vmešavanje v grško zadeve že v neprikriti obliki. Moskvska poročevalska služba je napadla vlado generala Plastiras, katero so postavili Angleži, z obdolžitvijo, da »zmanevira« ekstremna desnica na Grškem na našim, ki sponinja na »Metaxasovo diktaturo«.

Te jasne moskovske besede so gotovo izraz ogroženja v Kremlju, ker sta si upala britanski in ameriški diplomatski zastopnik v Bukarešti skromno ugovarjati proti boljševiški sestavi vlade v Romuniji.

Sedaj je Rim na vrsti

Bern, 9. marca. Kremeljski režiserji so si izbrali novo polje za svoje uestvovanje. Po istem vzorcu, po katerem so mobilizirali drhal z boljševiškim gesli v Romuniji, Grčiji in ostalih deželah, da bi dosegli tamkaj z nemiri sovjetizacijo, so napravili sedaj tudi v Bononmijevi Italiji cesto za pozoriško boljševiških demonstracij. Italijanski boljševiki so izkoristili beg generala Roatta za pretežvo, ki naj bi vedla do »krize«, to se pravi, da bi z nemiri pospešila boljševiški razvoj v Bononmijevi Italiji. »Aftonbladete« poroča, da so nosili demonstrantje s seboj truplo nekega moža, ki je padel pri nemirih ob kraljevi palači, zavito v sovjetsko zastavo. Od Moske nabujekana množica je prišla pred ministrsko predsedništvo ter zahtevala Bononmijev odstop. Pri streljanju pred kraljevskim gradom so bili po vesti švedskega lista poškodovani tudi angloameriški vojaki in policijski stražniki.

Vsekakor je zanimivo, da so morali tudi nekateri angloameriški listi priznati »boljševiški značaj« teh nemirov. Tako poroča nekatere londonski listi, da so imeli dogodki v Rimu jasno sovjetsko lice. Množica je vzklizala jugoslovan-

Obrambni uspehi ob Renu in v Kurlandiji

Berlin, 9. marca. Bitki na zapadu in vzhodu stremita k novim visokom. Zahodno od srednjega Renu hočejo zrušiti Severnoamerikanci z oklepniškimi klini, ki so jih zabili proti izlivom Ahr in Mozele, nemško bojišče v Eiflu. V ponedeljek so dosegli v smeri proti Singzigu in Koblenzu globoke vdore, ki pa so jih Nemci s protiukrepi ob bokih zajezili.

Na vzhodnem bojišču so ojačili boljševiki svoj pritisk proti stettinskemu področju in zahodno od spodnje Visle. Njihovi težki napadi so se zaustavili ob nemških zapornih branilih, ali pa so jih Nemci odbili. V Kurlandiji in pri Küstrinu so zabeležile nemške čete obrambne uspehe, na področju Laubana pa so razbile močne dele 3. sovjetske gardne oklepniške armade. Ostali boji na nemških bojiščih, tudi lastni napadi južno od Trierja ter obramba zvolenskega področja na Slovaškem so imeli trenutno le podrejen pomen.

Iz težkih bitk na zahodu in vzhodu so se izločili trije dogodki kot primer za nezlomljiv bojni duh nemških vojakov. To so obrambni uspeh nemških padalskih lovcev ob predmostju zahodno od Wesela, junaški boj posadke Graudenza ter obnašanje mornariških enot na Pomorjanskem, koder so se prvič udeležile bojev na kopnem. Zahodno od Wesela so napadli 1. kanadska armada ter deli 2. britanske in 9. ameriške armade po silovitih topniškem ognju in delno pod zaščito megle. Nemški padalski lovci in grenadirji so iz obrambe prešli v protinapad, vrgli nasprotnika, ki je pri Venu prehodno napredoval, nazaj ter uničili severno od Rheinberga 10 sovražnih oklepnikov s sredstvi za boj iz bližine. Nadaljni svetel zgled so podali branilci Graudenza pod poveljstvom generalnega majorja Fricka. Ze pred štirimi tedni so pričeli tu napadati boljševiki z vzhoda in juga, nekaj dni nato po izvršeni obkolitvi preostankov pa tudi z zahoda. Pred tem krajem so izkpraveli številni sovjetski polki in neštete oklepniške brigade, kot se je to zgodilo pred 140 leti z Napoleonovimi četami ob železni Courbisierovi volji. Se v gorečih razvalinah z bombami in granatami uničenega mesta so pričakovali nemški vojski, ki so dobili v zadnjih dneh malo oskrbovalnega gradiva, ko so izstrelili poslednje naboje, sovražnika z golim orožjem. Bojne čete vojne mornarice so se izkazale pri svojih prvih bojih na kopnem. Ko so se borile ob Dievenowu, da bi presegle sovražna oklepniška krdela, so uničile v dveh dneh 31 sovjetskih oklepnikov s sredstvi za boj iz bližine. Nadaljnjih devet sta spravila s poti dva protiletalska topa, ki sta imela bila dovedena v podporo. Kljub večtemdemskim obrambnim bojem niso izgubile nemške čete svojega napadalnega duha. To se je pokazalo razen pri nadaljevanju

nemških protisunkov in napadov med Ruwerjem in Saaro zlasti v težkih udarcih, katere so zadali Nemci pri Laubanu močnim delom tamkaj napadajoče 3. sovjetske gardne oklepniške divizije, ki so jo razbili. Tu je vrgla v šestdnevni težkih bojih ojačena 103. oklepniška brigada pod vodstvom polkovnika Mummara večkrat v mesto vdre sovražne sile z energičnimi protinapadi vedno znova nazaj. Osvoboditev Laubana pa je le zunanji znak tega uspeha. Kajti istočasno je bila razbita važna boljševiška operacijska baza. V vojnem poročilu javljene številke so le začasni rezultati. Pa že te nam povedo, da so izgubili Sovjeti do sedaj štiri petine orožitve svojih tamkaj borečih se čet. Tudi njihove človeške izgube so izredno visoke.

Ob srednjem Renu in na pomorjansko-zahodnem pruskem bojišču se je položaj v sredo zaostril. Ob izkoriščanju dveh vrzeli, ki sta nastali pri razširitvi bojnih črt, so pognali Amerikanci v ozkem klinu po eno oklepniško divizijo južno od Bonna do izliva reke Ahr, pri Remagnu in v Eiflu pa do področja zahodno od Koblenza. Čeprav so usmerjeni ti sunki globoko v zaledje, pa še ne predstavljajo operativnega prodora, ker drža Nemci glavino sovražnih čet še vedno na dosegljivih bojiščih Severnoameriški poskus, da bi razširili svoj severni vdor, se je izjalovil ob odporu nemškega bonnskega predmostja ter ob nemških oporiščih na severnem robu ahrskih gor.

Boljševiški pritisk, ki se je na Pomorjanskem in v zahodni Prusiji še nadalje ojačil, je vedel vzhodno od Stettina, ob Dievenowu, pred Kolbergom, Stolpom in ob obeh siraneh Preussisch Stargarda do silovitih napadov. Sovražne prebijalne poskuse proti Stettinu so preprečile nemške čete z zajetivijo globljega vdora pred mestom ter z žilavim in še bolj ojačenim odporom na odseku pri Gollnowu. Uničile so 62 sovjetskih oklepnikov. V zahodni Prusiji je uničila 12. divizija protiletalskega topništva pod vodstvom generalnega poročnika Prellberga od 10. januarja dalje 55 sovražnih letal, 100 oklepnikov in 177 topov.

Nadaljnje težke bitke na severu vzhodnega bojišča je ležalo znova v Kurlandiji. Dočim se je vzhodno od Liepaja nadaljeval bojni odmor, so napadli boljševiki jugovzhodno od Salduja na ozkem področju s preko 12 divizijami. V hudih obrambnih bojih, v katerih so zajeli manjše vdore, so odbili nemški kurlandski borci znova vse boljševiške napade. Pri tem so zvišali število jugovzhodno od Salduja v zadnjih štirih tednih uničenih oklepnikov na 78. Tudi na drugih odsekih je prišlo do večjih ali manjših bojev, ki pa so v luči nemških obrambnih uspehov ob spodnjem Renu in v Kurlandiji manj važni.

Kakšna je vsebina krimske pogodbe?

Stockholm, 8. marca. Roosevelt in Churchill nista doslej objavila niti besede, kaj vsebuje krimska pogodba, razen vsesplošnih fraz in besed, ki sta jih servirala za pravo sveto. Le Roosevelt je govoril o dodatnih tajnih sklepih. Sedaj je pričel časopis »Vojna i Raboči klas« ki ga Kremelj često uporablja, z ostrim napadom proti različnim angleškim in ameriškim časopisom, ker po mnenju Moskve niso pokazali dovolj pripravljenosti, da bi podpirali in hvallili padeč Radcesove vlade v Bukarešti. Ravno tako niso izrazili svojega ogorčenja nad delom narodnih odprniških skupin v Romuniji. Posebno nevoljo pa so vzbudile v Moskvi formulacije newyorškega časopisa »Times«, ki se nanašajo na komunistično kamufložo v Romuniji, kjer nastopajo komunisti kot »demokratska fronta«, ter uživajo sovjetsko pomoč in govore o njej. S to izjavo si je nakopal list jeze Kremelja. Članek v moskovskem listu pa je moral biti tako pohlepen, da ga je dopisnik »New York Timesa« označil za lopovskega, kar je izraz, ki zasluži spribo uradnega značaja napada časopisa »Vojna i Raboči klas«, vso pozornost Moskveški časopis divja sedaj rproti taki politiki.

ki ni v skladu s krimske pogodbe. List sprahuje, ali je namen teh, ki se jih naj smatra za demokrate, da se podpira realističnejše zornje plasti, katerih edino zanimanje stremi za tem, da obdrže svoje predprave. Potem takem mora torej krimska pogodba nekaj vsebovati, kar se za las točno ujema z revolucionizirajočimi, proletarizirajočimi in boljševizirajočimi sovjetskimi nakanami ter se s tem usmerja proti interesom onih plasti, katerih zagovornika sta »New York Times« in isto tako napadeni »Manchester Guardian«, Plutokratski zastopnik Roosevelta in Churchilla so v zvezi z Romunijo priznali stvari, katerih ne bi smeli priznati, ker bi se potem šele prav pokazala vsa njihova neznačajnost. Zasebna vojna Moskveška list proti ameriškim in angleškim časopisnim organom se bo zopet pogreznila v pesek in ne bo razumela tega, kar je misli moskovski list s svojim namigavanjem na vsebino krimske pogodbe. Vsekakor pa je iz tona in načina izražanja sojetskega organa možno povzeti, da sta Churchill in Roosevelt pristala na obveznosti, ki so praktično omogočile boljševiški revolucionarni program.

V Grčiji še ni miru

Amsterdam, 9. marca. Grški ministri predsednik general Plastiras je izdal po Reuterjevi vesti iz Aten ostro dnevno povelje narodni gardi, v katerem je poziva, naj zatre svoje osebne politične nazore. General Plastiras je dejal, da izhaja iz poročil britanskih vojaških oblastev in EAM-ovih delegatov kaj jasno, da je narodna garda zlorabila svoja uradna polnočja. V sredo je prišlo v sredi Aten do spopada med razoroženimi ELAS-ovimi četami in množico civilistov. Nek ELAS-ovec je bil ubit, štirje ELAS-ovci in nek civilist pa so bili ranjeni.

Zeneva. Atenski tisk javlja o novih spopadih med EAM-ovimi skupinami in narodno gardo v Solunu.

Zeneva. Na vprašanje v spodnji zbornici je izjavil zunanji minister Eden, da se nahaja v Afriki še vedno 12.000 grških jettnikov, med njimi 8000 VELAS-ovih pristadcev, zajetih med nedavnimi boji v Grčiji.

Stockholm, 9. marca. Po londonski vesti je bil izvoljen prosluli boljševiški poglavar Georgij Dimitrov za predsednika osrednjega odbora bolgarske komunistične stranke.

»Pravi čudež«

Stockholm, 8. marca. Vojaški sodelavec »Stockholms Tidningen« polkovnik Bratt piše o bojih na zahodnem bojišču, da je treba nujno priznati in poudariti, da predstavlja vztrajanje nemških čet do zadnjega pravi čudež. »News Chronicle« piše: »Nemci se bore na zahodnem bojišču enako žilavo kot prej.« - Vojni poročevalci »Daily Herald« prikazuje zlasti »fantastični bojni duh« nemških zaščitnic.

Anglija sokriva Titovih grozodejstev

Stockholm, 9. marca. DNB. Kar je ELAS na Grškem že skoraj dosegel, to se je Titovim tolpam v jugosloviji popolnoma posrečilo, namreč ustvariti teroristični režim, pravi »Times and Tide«. Tito vlada tako grozno, kot doslej tega niti na Balkanu niso poznali. Britanska vlada to dobro ve ter ima odločen delež pri Titovem uspehu in s tem tudi pri trpinčenju tamkajšnjega prebivalstva. Poskus, da bi prikrili znanemu svetu resnične razmere a plašcem demokracije, se je že izjalovil. Kajti na podlagi dogodkov je točno razvidno, da ne bo prišlo pod Titovim gospodstvom nikdar do volitev in do svobode. Vse nasprotnike diktature bodo spravili ob vsako besedo na ta način, da jih bodo pobili. Vse one jugoslovane, bodisi vojske ali civiliste, ki se nahajajo v dosegu britanskih oblastev, pa silijo k povratku v Jugoslavijo, koder naj bi sodelovali, da bi se Titova tiranija še nadalje ojačila.

To je »demokracija«!

Stockholm, 9. marca. Zastopnik poljske begunske vlade v Londonu je izjavil po vesti »United Press«, da so prišle iz nevtalnega vira informacije, da so Sovjeti aretirali in deportirali voditelja poljske konservativne stranke Janusza Radziwilla ter varšavskega mestnega zdravnika dr. Orciechewskega. Radziwili je član ene najstarejših in najbolj uglednih poljskih rodbin ter ima velika posestva v vzhodni Poljski. Zastopnik ga je označil kot tesnega osebnega prijatelja voditeljev socialistične in kmečke stranke.

Tito proti ameriškim časnikařem

Zeneva, 9. marca. Kot je »The New York Times« poročevalska agencija INS, je skušala doseči ameriška vlada, da bi se v Jugoslaviji nastanili njeni novinarji, ki naj bi tako posredovali ameriškomu narodu točno sliko o dogodkih na jugoslovanskem ozemlju, katerega obvladuje po moskovskih navodilih Tito. V Washingtonu so bili predvsem radovedni, v koliko se bo držal tolovajski poglavar Tito pri osnovanju nove vlade demokratskih načel. Ameriška poročevalska agencija pa mora poročati, da je dobil ameriški tisk doslej le zelo majhen vpogled v jugoslovanske razmere. Nekega ameriškega dopisnika je Tito že izgnal. Za prihod ostalih ameriških novinarjev pa je izjavil, da jim dovoli le »spotovne« po deželi v spremstvu uradnih osebnosti. Ta predlog nam jasno kaže, da hoče osrednje moskovsko mesto na način, ki je običajen v Sovjetski zvezi, preprečiti inozemskim novinarjem tudi v Jugoslaviji vsakršen neoviran razgled. Kremelj si ne želi, da bi svet videl, kaj se dogaja v sovjetski državi Jugoslaviji. Ameriška oblastva so Titov predlog zavrnile, rekot, da hoče imeti ameriški tisk svobodne roke.

Zopet bankrotska izjava

Stockholm, 8. marca. Eden je moral v sredo pred Spodnjo zbornico ponovno priznati britansko nemoč napram moskovskemu imperializmu. Konservativni poslanec Sir Herbert Williams je vprašal zunanjega ministra, ali so Baltike države Litva, Estonka in Letonska vsebovane v petem členu anglosovjetske pogodbe, na podlagi katerega ne stremita obe sili po teritorialnem povečanju svojega področja, da ter se ne kanita vmešavati v notranje razmere drugih držav. Edenov kratek odgovor se glasi: »Ne, moj gospod, to se nanaša na čas po vojni.« Vprašalec pa ni popustil, temveč je stavil drugo vprašanje: »Ko je bila pogodba podpisana, niso bile te države nezavisne?« Eden: »Ne, moj gospod, sovjetska vlada jih ni smatrala za neodvisne. To je ob raznih prilikah jasno izrazil.«

Eden s to izjavo ni izdal ničesar novega, temveč je le potrdil, da niso Britanci ničesar storili, da bi očuvali Baltike države pred popolnim izaozganjeu po Sovjetih. Tembolj pa nas zanima naložnost tega odgovora. Tukaj ni govor le o Baltskih državah. Edenova izjava ne pomeni ničesar drugega, ko da ne more država, ki jo bo Sovjetska zveza zavojščila do konca vojne in ki ji ne bo priznala le samostojnosti, uživati pravice varstva in zaštite teh določb. Britanska brez-pogojna izročevalna politika je s tem le še bolj podčrtana.

Stockholm, 9. marca. Reuter javlja, da je priznal Eden na vprašanje konservativnega poslanca Stourtona, da je sovjetsko-poljska vlada v Lublinu razorožila poljsko armado v domovini. Več njenih pristadcev so obtožili, ker so se domnevno branili priznati lublinski avtoriteti. Lublinska vlada je izjavila, da bo izvedla stroge ukrepe proti armadi v domovini in pristadcem v Londonu. Posebna sodišča so že ustanovljena, da bi izvršila veleizdajalske postopke na tokočem traku.

Teroristični napad na Ljubljano

Ljubljana, dne 9. marca 1945.
Danes popoldne je Ljubljano zadela ena največjih nesreč, odkar obstaja naša mesto. Angloameriška letala so malo po 15. uri odvrkla nad stanovanjski del mesta bombe čisto po načinu znanih terorističnih napadov na naseljene civilne predele mesta.

Bombe je odvrkla skupina angloameriških bombnikov, ki je ob najlepšem vremenu in popolni dnevni svetlobi mogli dobro videti in ugotoviti, da ni v bombardiranem predelu nobenih vojaških ciljev; bombe so zadele in razdejale celo vrsto

majhnih stanovanjskih hiš in enodružinskih vil. Pod razvalinami teh poslopj so obklesali predvsem pripadniki uradniških in delavskih družin. Na te nesrečne se je tedaj spravil teror sovražnega letalstva.

O podrobnostih bomo še poročali, nesrečnem in svojem žrtvam pa izrekamo naše najgloblje sočutje. — Meščane pa ponovno opozarjamo, da naj z vso resnostjo in skrbnostjo izpolnjujejo predpise protiletalske zaštite, žrtvam pa vsi pomagamo v največjem obsegu in z bratsko ljubeznijo.

Knjižni semenj na Primorskem

Socialna pomoč na Primorskem je organizirala knjižno tombolo

Kakor na Dolenjskem, Gorenjskem, Štajerskem, tako je tudi na Primorskem zadala sedanja vojna, ki jo je zločinski komunizem spretno izbral za poskus revolucije, premnogo gorja in krvavih žrtv. Po približnih cenitvah je doslej na Primorskem zaradi vojne in komunističnih zločinov ugasnilo že nad 10.000 življenj. Temu strašnem krvnemu davku se pridružuje velikanski stvarni davek. Težko ga je prečiniti in šele kasnejša doba bo mogla vsaj približno določiti škodo, ki jo je krvavi poseg komunizma v primorske vasi in na celja povzročil na primorskih domovih. Za sedaj vemo le, da je ogenj pregnal iz svojih domovanih že nad 3000 primorskih družin.

Zato tudi na Primorskem jokajo vdove in sirote, zato tudi na Goriškem in Tržaškem iščejo strehe brezdomci; jasno je vsakomur, da je za vse te potrebe takojšnja pomoč. Tega načela se je držala zlasti hitro osnovana »Socialna pomoč na Primorskem«. Že dalj časa uspešno deluje in vsem nesrečnim, ki jih je prizadela sedanja vojna, pomaga pač kolikor in kakor more. Naravnost iznajdljiva je v zbiranju sredstev in kjer se ji ponudi priložnost, takoj poprime, da more zbrati zopet kaj več za veliko družino, prepuščeno njeni oskrbi. Ker je v zimski leta 1943-44. v Ljubljanski pokrajini knjižna tombola »Socialna pomoč na Primorskem« tako lepo uspela in ker je zajela tudi tako velik krog kupcev, je Socialna pomoč na Primorskem za letošnjo zimo pripravila podobno knjižno tombolo, ki jo je imenovala Knjižni semenj Socialne pomoči na Primorskem.

Zamisel tega knjižnega semnja je bila dvakrat posrečena in bo tako na Goriškem kakor tudi na Tržaškem gotovo našla lep odziv, saj naše ljudstvo tako željno išče primernega čtiva, da upravičeno lahko govorimo o pravi književni lakoti na Primorskem. Zato bo prav gotovo večina prebivalstva z veseljem kupovala tombolske tablice knjižnega semnja. Zlasti bodo segali po njih vsi tisti, ki jih nesreča te vojne še ni hudo udarila, zavedajoč se

POMAGAJ SI SAM

in Bog ti bo pomagal — pravi star slovenski rek. To velja tudi za gospodinje, ki se jeze, koliko časa morajo greti na električnem štedilniku vodo, predno zavre. Pa bi si lahko pomagale vedno tako, da bi kuhale tudi na pokrovi. Če imajo že pristavljen lonec, v katerem se kuha juha ali kaj drugega, potem naj ta lonec pokrijejo z narobe postavljenim pokrovko in na to pokrovko postavijo še lonec z mrzlo vodo. Medtem ko vre v spodnjem loncu, se v zgornjem vodu polagoma segreva in če potrebuje gospodinja samo vročo vodo, jo je segrela, ne da bi še posebej trošila električni tok. Če bo ravnila vse mesec tako, bo res temeljito napovedala:

Boj POTRATI!

Operno gledališče

Sobota, 10. marca ob 17.30: Viktor Parma: »Stara pesem« in N. Rimsky-Korsakov: »Scherzando«. Red Sobota.
Nedelja, 11. marca ob 17. W. A. Mozart: »Ča. roban plačale. Izven. Cene od 60 lir navzdol.
Ponedeljek, 12. marca ob 17: R. Wagner: »Tannhäuser«. Gostovanje komornega pevača tenorista dr. Polžarda Julija in basista Benetta Julija. Red B.
Imeniki gled. koledarčka s številkami: 1526, 1564, 1593, 1621, 1650, 1678, 1706, 1734, 1762, 1790, 1818, 1846, 1874, 1902, 1930, 1958, 1986, 2014, 2042, 2070, 2098, 2126, 2154, 2182, 2210, 2238, 2266, 2294, 2322, 2350, 2378, 2406, 2434, 2462, 2490, 2518, 2546, 2574, 2602, 2630, 2658, 2686, 2714, 2742, 2770, 2798, 2826, 2854, 2882, 2910, 2938, 2966, 2994, 3022, 3050, 3078, 3106, 3134, 3162, 3190, 3218, 3246, 3274, 3302, 3330, 3358, 3386, 3414, 3442, 3470, 3498, 3526, 3554, 3582, 3610, 3638, 3666, 3694, 3722, 3750, 3778, 3806, 3834, 3862, 3890, 3918, 3946, 3974, 4002, 4030, 4058, 4086, 4114, 4142, 4170, 4198, 4226, 4254, 4282, 4310, 4338, 4366, 4394, 4422, 4450, 4478, 4506, 4534, 4562, 4590, 4618, 4646, 4674, 4702, 4730, 4758, 4786, 4814, 4842, 4870, 4898, 4926, 4954, 4982, 5010, 5038, 5066, 5094, 5122, 5150, 5178, 5206, 5234, 5262, 5290, 5318, 5346, 5374, 5402, 5430, 5458, 5486, 5514, 5542, 5570, 5598, 5626, 5654, 5682, 5710, 5738, 5766, 5794, 5822, 5850, 5878, 5906, 5934, 5962, 5990, 6018, 6046, 6074, 6102, 6130, 6158, 6186, 6214, 6242, 6270, 6298, 6326, 6354, 6382, 6410, 6438, 6466, 6494, 6522, 6550, 6578, 6606, 6634, 6662, 6690, 6718, 6746, 6774, 6802, 6830, 6858, 6886, 6914, 6942, 6970, 6998, 7026, 7054, 7082, 7110, 7138, 7166, 7194, 7222, 7250, 7278, 7306, 7334, 7362, 7390, 7418, 7446, 7474, 7502, 7530, 7558, 7586, 7614, 7642, 7670, 7698, 7726, 7754, 7782, 7810, 7838, 7866, 7894, 7922, 7950, 7978, 8006, 8034, 8062, 8090, 8118, 8146, 8174, 8202, 8230, 8258, 8286, 8314, 8342, 8370, 8398, 8426, 8454, 8482, 8510, 8538, 8566, 8594, 8622, 8650, 8678, 8706, 8734, 8762, 8790, 8818, 8846, 8874, 8902, 8930, 8958, 8986, 9014, 9042, 9070, 9098, 9126, 9154, 9182, 9210, 9238, 9266, 9294, 9322, 9350, 9378, 9406, 9434, 9462, 9490, 9518, 9546, 9574, 9602, 9630, 9658, 9686, 9714, 9742, 9770, 9798, 9826, 9854, 9882, 9910, 9938, 9966, 9994, 10022, 10050, 10078, 10106, 10134, 10162, 10190, 10218, 10246, 10274, 10302, 10330, 10358, 10386, 10414, 10442, 10470, 10498, 10526, 10554, 10582, 10610, 10638, 10666, 10694, 10722, 10750, 10778, 10806, 10834, 10862, 10890, 10918, 10946, 10974, 11002, 11030, 11058, 11086, 11114, 11142, 11170, 11198, 11226, 11254, 11282, 11310, 11338, 11366, 11394, 11422, 11450, 11478, 11506, 11534, 11562, 11590, 11618, 11646, 11674, 11702, 11730, 11758, 11786, 11814, 11842, 11870, 11898, 11926, 11954, 11982, 12010, 12038, 12066, 12094, 12122, 12150, 12178, 12206, 12234, 12262, 12290, 12318, 12346, 12374, 12402, 12430, 12458, 12486, 12514, 12542, 12570, 12598, 12626, 12654, 12682, 12710, 12738, 12766, 12794, 12822, 12850, 12878, 12906, 12934, 12962, 12990, 13018, 13046, 13074, 13102, 13130, 13158, 13186, 13214, 13242, 13270, 13298, 13326, 13354, 13382, 13410, 13438, 13466, 13494, 13522, 13550, 13578, 13606, 13634, 13662, 13690, 13718, 13746, 13774, 13802, 13830, 13858, 13886, 13914, 13942, 13970, 13998, 14026, 14054, 14082, 14110, 14138, 14166, 14194, 14222, 14250, 14278, 14306, 14334, 14362, 14390, 14418, 14446, 14474, 14502, 14530, 14558, 14586, 14614, 14642, 14670, 14698, 14726, 14754, 14782, 14810, 14838, 14866, 14894, 14922, 14950, 14978, 15006, 15034, 15062, 15090, 15118, 15146, 15174, 15202, 15230, 15258, 15286, 15314, 15342, 15370, 15398, 15426, 15454, 15482, 15510, 15538, 15566, 15594, 15622, 15650, 15678, 15706, 15734, 15762, 15790, 15818, 15846, 15874, 15902, 15930, 15958, 15986, 16014, 16042, 16070, 16098, 16126, 16154, 16182, 16210, 16238, 16266, 16294, 16322, 16350, 16378, 16406, 16434, 16462, 16490, 16518, 16546, 16574, 16602, 16630, 16658, 16686, 16714, 16742, 16770, 16798, 16826, 16854, 16882, 16910, 16938, 16966, 16994, 17022, 17050, 17078, 17106, 17134, 17162, 17190, 17218, 17246, 17274, 17302, 17330, 17358, 17386, 17414, 17442, 17470, 17498, 17526, 17554, 17582, 17610, 17638, 17666, 17694, 17722, 17750, 17778, 17806, 17834, 17862, 17890, 17918, 17946, 17974, 18002, 18030, 18058, 18086, 18114, 18142, 18170, 18198, 18226, 18254, 18282, 18310, 18338, 18366, 18394, 18422, 18450, 18478, 18506, 18534, 18562, 18590, 18618, 18646, 18674, 18702, 18730, 18758, 18786, 18814, 18842, 18870, 18898, 18926, 18954, 18982, 19010, 19038, 19066, 19094, 19122, 19150, 19178, 19206, 19234, 19262, 19290, 19318, 19346, 19374, 19402, 19430, 19458, 19486, 19514, 19542, 19570, 19598, 19626, 19654, 19682, 19710, 19738, 19766, 19794, 19822, 19850, 19878, 19906, 19934, 19962, 19990, 20018, 20046, 20074, 20102, 20130, 20158, 20186, 20214, 20242, 20270, 20298, 20326, 20354, 20382, 20410, 20438, 20466, 20494, 20522, 20550, 20578, 20606, 20634, 20662, 20690, 20718, 20746, 20774, 20802, 20830, 20858, 20886, 20914, 20942, 20970, 21000, 21030, 21060, 21090, 21120, 21150, 21180, 21210, 21240, 21270, 21300, 21330, 21360, 21390, 21420, 21450, 21480, 21510, 21540, 21570, 21600, 21630, 21660, 21690, 21720, 21750, 21780, 21810, 21840, 21870, 21900, 21930, 21960, 21990, 22020, 22050, 22080, 22110, 22140, 22170, 22200, 22230, 22260, 22290, 22320, 22350, 22380, 22410, 22440, 22470, 22500, 22530, 22560, 22590, 22620, 22650, 22680, 22710, 22740, 22770, 22800, 22830, 22860, 22890, 22920, 22950, 22980, 23010, 23040, 23070, 23100, 23130, 23160, 23190, 23220, 23250, 23280, 23310, 23340, 23370, 23400, 23430, 23460, 23490, 23520, 23550, 23580, 23610, 23640, 23670, 23700, 23730, 23760, 23790, 23820, 23850, 23880, 23910, 23940, 23970, 24000, 24030, 24060, 24090, 24120, 24150, 24180, 24210, 24240, 24270, 24300, 24330, 24360, 24390, 24420, 24450, 24480, 24510, 24540, 24570, 24600, 24630, 24660, 24690, 24720, 24750, 24780, 24810, 24840, 24870, 24900, 24930, 24960, 24990, 25020, 25050, 25080, 25110, 25140, 25170, 25200, 25230, 25260, 25290, 25320, 25350, 25380, 25410, 25440, 25470, 25500, 25530, 25560, 25590, 25620, 25650, 25680, 25710, 25740, 25770, 25800, 25830, 25860, 25890, 25920, 25950, 25980, 26010, 26040, 26070, 26100, 26130, 26160, 26190, 26220, 26250, 26280, 26310, 26340, 26370, 26400, 26430, 26460, 26490, 26520, 26550, 26580, 26610, 26640, 26670, 26700, 26730, 26760, 26790, 26820, 26850, 26880, 26910, 26940, 26970, 27000, 27030, 27060, 27090, 27120, 27150, 27180, 27210, 27240, 27270, 27300, 27330, 27360, 27390, 27420, 27450, 27480, 27510, 27540, 27570, 27600, 27630, 27660, 27690, 27720, 27750, 27780, 27810, 27840, 27870, 27900, 27930, 27960, 27990, 28020, 28050, 28080, 28110, 28140, 28170, 28200, 28230, 28260, 28290, 28320, 28350, 28380, 28410, 28440, 28470, 28500, 28530, 28560, 28590, 28620, 28650, 28680, 28710, 28740, 28770, 28800, 28830, 28860, 28890, 28920, 28950, 28980, 29010, 29040, 29070, 29100, 29130, 29160, 29190, 29220, 29250, 29280, 29310, 29340, 29370, 29400, 29430, 29460, 29490, 29520, 29550, 29580, 29610, 29640, 29670, 29700, 29730, 29760, 29790, 29820, 29850, 29880, 29910, 29940, 29970, 30000.

KULTURNI OBZORNIK

Dobrodelni koncert v Unionu

Sporod koncerta, ki je bil prirejen v korist Socialne pomoči, je izvedla vrsta umetnikov. Dirigent Ferdinand Jozefovič je vodil družinski orkester in radijski orkester, ki je bil za to priložnost posojen s s. nekaterimi izrednimi sodelavci, tako da se je število izvajalcev dvignilo na 90, kar je za Ljubljano vsakelej častna številka. Kot solisti so sodelovali: sopranistka Valerija Heybalova, gost dr. op. dr. Julij Polžar, pianist Anton Trost. Za uvod je orkester odigral Bravljarsko sodobno občuteno in barvito instrumentirano Slovensko plesno burlesko, nakar je gđ. Heybalova odigrala dva R. Straussova sama. speva s spremljevanjem orkestra (Jutro in Celiljaj). Za njo je tenorist dr. Polžar izvajal R. Wagnerjevo priredbo o Graiu iz »Lohengrinu«, istotako s orkestrom. Pianist A. Trost nam je bil podal Griegov na domilek, bogat in globoko občuten klavirski koncert v a-molu. Sporod je obklesala Čajkovskega peto simfonijo. Ob povska solista, posebej pa še pianista Trosta je občinstvo za dovršena izvajanja nagradilo z živahnim odobravanjem. Orkester, ki je imel v solističnih delih vlogi spremljevalca, bi se lahko pri Čajkovskem v samostojni igri sprostil, ako se naj orkester pri tej simfoniji zdrži na odgovarjajoči višini, mora biti zelo homogen in dobro vgrajen. Ob prilikah, ko so drugotni, izvenumetniški momenti merodajni pri prireditvi koncerta in gre tudi bolj za kvantiteto kot za kvaliteto orkestra, je težko tako umetnino do dna izčrpano podati; zato je tudi ta simfonija v primeri s pred izvajanimi točkami nekak hladno izvedena. Ne glede na to pa je koncert, ki so se ga poleg številnega občinstva udeležili tudi najvišji predstavniki oblasti, svoj namen v polni meri dosegel.

M. T.

Varčujte z elektriko!

Šla čez njene ustnice, ki že dolgo niso več šepetale nobene druge.

Nekoč je eden izmed Sigmarijev prijatelj dejal: Pravi kristjan ne more častiti Marije. Vendar pa bi ne bilo pravi, če bi skušali vzeti to pobožnost ljudem, ki niso zreli za višjo vero in ki jim je ta pobožnost v oporo...

Ah! Kadežinski je takrat Marijo branil z vso odločenostjo... Nekoč je videla, da je poljublj svetinjico, ki jo je nosil vedno okrog vratu. Julita ni vedela, kaj predstavlja. Ko pa jo je nekoč hotela videti, se je razjezil...

Zopet so se njene misli vrnile k Ahilu...

Kakšna usoda ga čaka? Bil je Sigmarijev sin...

Nihče ni slutil, da je vedela za to skrivnost, ki ji je še vedno kot strahoten privid zapirala pot v prejšnje življenje.

Kakšen je bil njen greh?... Kolika njena krivda?...

Kdo ji more odgovoriti? Kdo jo more oprostiti te krivde?

Oglasil se je zvonec.

Iz zakristije je stopil duhovnik v vijoličastem mašnem plašču in krenil proti stranskem oltarju.

Skoraj podzvestno je Julita zapustila svoj prostor in se približala oltarju tako, da je lahko čisto od blizu opazovala duhovnika.

Vsak človek lahko doživi čudež... Julita pa je videla in občutila, kako

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Reševalna postaja v letu 1944

Kronika mesta Ljubljane je zapisala, da je reševalna postaja, ki obstaja že nad 40 let, v četrtletnem letu lani napravila 4817 prevozov bolnikov in poškodovancev. Diagram za posamezno meseco nam pokaže, kako se je število voženj kak mesec dvigalo in nato spet padalo. Zaradi tehničnih ovir so bile vožnje reševalne postaje proti koncu leta 1944 redčane. Največ voženj je postaja imela januarja, 866, najmanj decembra, samo 71. Reševalni avto je lani prepeljal v bolnišnico 731 poškodovancev, dalje 100 oseb zaradi zastrupitve in 1088 bolnikov, obolenih na n. trdnjih boleznih, ostale vožnje odpadajo na razne druge bolezni.

Poškodovanci v letu 1944

Reševalni avto je lani prepeljal v splošno bolnišnico 731 poškodovancev in ponesrečencev, od katerih so bili tudi mnogi s dežela, prepeljali po železnici na glavni kolodvor, od tam pa z reševalnim avtom v bolnišnico. Pregled voženj kaže, da je bilo največ poškodovancev prepeljanih januarja, najmanj pa decembra. Januarja je bilo 113, decembra pa samo 16 ponesrečencev prepeljanih z reševalnim avtom v bolnišnico. Samomorov je bilo lani 10, to februarja 3, maja pa 3. To je bilo največje število samomorov v lanskem letu. V januarju, avgustu, septembru in novembru ni bilo samomorov, druge mesece pa po 1 primer. Število samomorov je sila padlo napram prejšnjim normalnim letom.

Do 25.000 km dolga pot

Reševalni avto močne občine Ljubljane je lani v četrtletnem letu, ko so bile zadnje mesece vožnje zelo akrečne, prevozil celotno 24.956,6 km. Je to pač primerno dolga cesta. Največ voženj je bilo februarja, 4.509,3 km, najmanj decembra, samo 443,3 km. Izven mestnega ozemlja je reševalni avto napravil 192 km voženj.

Hipotečna posojila v februarju

V zemljiški knjigi je bilo letos februarja pri nepremičnih vknjiženih 1.351.830 lir ravnih hipoteknih posojil. Najvišje posojilo 275.000 lir je bilo vknjiženo na neko posestvo v okolici. Najnižje posojilo je znašalo 8000 lir. Posojila v znesku 573.500 lir so bila vknjižena pri šestih nepremičnostih v Ljubljanski okolici, ostala posojila v znesku 778.250 lir pa na nepremičnostih v Ljubljani.

Prvo grmičevje že cvete

Po ljubljanskih vrtovih in nasadih je letos zaradi izredno sončnega in toplega vremena že zgodaj začel cveteti zlatourmenj, nagroj, grm, ki je pri nekaterih ljubiteljih vrtov zelo priljubljen. Nagroj je še v polnem cvetenju. Lepo se razvijajo tudi vrbove mačke, ki dajejo našim čebelarjem prvo hrano. Mnoge tenke kljub opominom še vedno prinašajo na trg naprodaj vrbove vejice, kar je prepovedano. Za take ženske bi bila potrebna huda kazen!

Prekajeno meso za črno borzo

Posebno sodišče za javno varnost je ob sodilo mesarja Ivana J. iz Ljubljanske ok.

Dve važni Knjižici

V zbirki rakovinskih knjižic sta pred kratkim izšli dve zelo važni, ki bi jih bilo treba razširiti v največjem obsegu. Je to letošnja pastirsko pismo našega škofa dr. Rožmana ter njegov postni govor, ki ga je imel v stolnici 8. marca leta 1944. Svoj letošnji pastirski list je naš duhovni nadstojnik sestavil na osnovno temo: »Pridite, pomagajte mi, stra. Gospodov v vas bom uslišal. Ta strah Gospodova manjka današnjemu rodu, zato toliko gorja in bridkosti ter greha. Koliko jih je krenilo na zla pota, koliko jih hodi kajnovna pota, koliko jih streže maut! Vse to zato, ker ni več strahu, da bi padli v roke števemu Bogu! Strah boži naj se vrne na zemljo in med vernike in pridobijemo bo zopet spočitavo, modrost, vztrajnost in dober, čistost življenja, novo otroško božjo naidev vir veselja in življenja. Zato se gospod škof obrača pred vsem na starše, naj vzgajajo otroke, nov rod, v tem strahu božjem, kajti blagor mn. kdor se boji Gospodova. Svoj lanski postni govor pa je škof posvetil tistim ki so storili večji greh ob smrti Jezusa, kakor Pilat, ki ga je kmrti oddalil, to je na sodišče ljudstva, ki so ljudstvo ščevali in iz sovražnosti terjali njegovo smrt. Mnogiča je odgovorna za smrt Jezusa in ti tisti, ki so množice vodili. Tako tudi danes: večji greh stori tisti, ki človeka vodi v umor kot morilec sam. Tudi v umor nerodenih otrok, kar je največji v